

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în subprogram în anul 2024
Impactul factorilor de risc biomedical și psihosocial asupra creșterii și dezvoltării copiilor
de vârstă mică în Republica Moldova.

Codul subprogramului: 140103

Primul obiectiv al studiului abordează drepturile fundamentale ale copiilor, protejate atât de legislația internațională, cât și de cea națională, care au ca scop protecția și promovarea unei dezvoltări sănătoase a acestora. Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția ONU cu privire la drepturile copilului subliniază dreptul copiilor la îngrijire medicală, educație, alimentație adecvată și un mediu sănătos, cu un accent special pe protecția lor în fața riscurilor și violenței. De asemenea, legislația națională include mai multe acte normative care garantează protecția sănătății copiilor, inclusiv accesul la îngrijire medicală gratuită, precum și măsuri pentru prevenirea abuzurilor. În plus, autoritățile sunt responsabile de identificarea și protecția copiilor aflați în situații de risc, iar cadrul legislativ include proceduri pentru monitorizarea și intervenția în cazuri de violență sau neglijare. În ansamblu, aceste măsuri sunt esențiale pentru asigurarea unui mediu sănătos și sigur pentru creșterea și dezvoltarea copiilor. Totodată, atât legislația internațională, cât și cea națională garantează drepturile, viața demnă și integrarea socială a copiilor cu dizabilități. În 2010, RM a ratificat Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, iar în 2012 a adoptat Legea Nr. 60 privind incluziunea socială a acestora. Legea reglementează serviciile precum intervenția timpurie și garantează drepturile persoanelor cu dizabilități, asigurându-le accesul în toate domeniile vieții. Diverse hotărâri guvernamentale și ordine ale Ministerului Sănătății au fost emise pentru susținerea incluziunii sociale, reabilitării și sprijinirii acestor persoane, incluzând programe și ghiduri pentru reabilitarea copiilor cu dizabilități.

Revizuirea literaturii de specialitate a evidențiat factorii de risc și prevalența tulburărilor de dezvoltare (TD) la copiii sub 5 ani. Incidența acestor tulburări variază între țările cu venituri mari și cele cu venituri mici sau medii, cu o prevalență semnificativ mai mare în țările cu resurse reduse. Conform estimărilor OMS și Băncii Mondiale, aproximativ 15% din populația globală suferă de tulburări de dezvoltare, iar în țările cu venituri mari, 1 din 7 copii este afectat. Cele mai frecvente tulburări sunt tulburarea prin deficit de atenție și hiperactivitate, tulburările de spectru autist și cele de învățare, cu o prevalență semnificativă a tulburărilor de limbaj. Factorii de risc pentru TD includ expunerea prenatală la poluanți, metale grele, medicamente, deficite nutriționale și infecții virale sau bacteriene. De asemenea, vârsta gestațională mică, greutatea scăzută la naștere, depresia maternă și alte condiții sociale și economice, cum ar fi sărăcia și malnutriția, au fost identificate ca factori determinanți importanți. Aceste date subliniază importanța unui diagnostic precoce și intervenția timpurie pentru a sprijini dezvoltarea sănătoasă a copiilor.

Coordonatorul subprogramului
de cercetare

REVENCO Ninel
(numele, prenumele)

(semnătura)

Data: _____

Summary of the activities and results achieved in the subprogram in 2024.
The impact of biomedical and psychosocial risk factors on the growth and development of
young children in the Republic of Moldova.

Subprograme code: 140103

The first objective of the study addresses the fundamental rights of children, protected by both international and national legislation, aimed at safeguarding and promoting their healthy development. The Universal Declaration of Human Rights and the UN Convention on the Rights of the Child emphasize the children's right to medical care, education, adequate nutrition, and a healthy environment, with a special focus on their protection from risks and violence. Additionally, national legislation includes several legal acts that guarantee the protection of children's health, including access to free medical care, as well as measures to prevent abuse. Moreover, authorities are responsible for identifying and protecting children at risk, and the legislative framework includes procedures for monitoring and intervening in cases of violence or neglect. Overall, these measures are essential for ensuring a healthy and safe environment for children's growth and development. At the same time, both international and national legislation guarantee the rights, dignified life, and social integration of children with disabilities. In 2010, the Republic of Moldova ratified the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities, and in 2012, it adopted Law No. 60 on their social inclusion. The law regulates services such as early intervention and guarantees the rights of persons with disabilities, ensuring their access to all areas of life. Various government decisions and orders from the Ministry of Health have been issued to support social inclusion, rehabilitation, and assistance for these individuals, including programs and guidelines for the rehabilitation of children with disabilities.

The literature review highlighted the risk factors and the prevalence of developmental disorders (DD) in children under 5 years old. The incidence of these disorders varies between high-income and low- or middle-income countries, with a significantly higher prevalence in countries with fewer resources. According to estimates from the WHO and the World Bank, approximately 15% of the global population suffers from developmental disorders, and in high-income countries, 1 in 7 children is affected. The most common disorders are attention deficit and hyperactivity disorder, autism spectrum disorders, and learning disabilities, with a significant prevalence of language disorders. Risk factors for DD include prenatal exposure to pollutants, heavy metals, medications, nutritional deficiencies, and viral or bacterial infections. Additionally, small gestational age, low birth weight, maternal depression, and other social and economic conditions, such as poverty and malnutrition, have been identified as significant determinants. These data highlight the importance of early diagnosis and early intervention to support healthy child development.

Coordinator

of the research subprogram

REVENCO Ninel

(numele, prenumele)

(semnătura)

Data: _____